

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200704148

Vår ref
201003858-/CBK

Dato
20.10.2010

Høring - NOU 2010:5 - Aktiv deltakelse, likeverd og inkludering - Et helhetlig hjelpemiddeltilbud

BLDs merknader må ses på bakgrunn av vår koordinatorrolle for den samlede politikken for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Hjelpemidler er et viktig redskap i verktøykassen for å skape tilgjengelighet og motvirke usaklig forskjellsbehandling/diskriminering, jfr bestemmelsene lom tilrettelegging i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Vi vil også bemerke at vi i utredningen savner en redegjørelse for relevante erfaringer fra andre land. Det gjelder ikke minst kommunalt ansvar, hvor man har erfaringer i andre nordiske land. Riktignok heter kap. 6 i utredningen *"Erfaringer fra andre land"*, men der finner vi kun beskrivelser av ordningene, ikke redegjørelse for erfaringer.

Utvalgets hovedforslag er et større sektoransvar for hjelpemidler. *"Dette innebærer at ansvaret for hjelpemidler legges til den myndighet som har ansvaret for den sektoren hvor hjelpemidlet kommer til anvendelse"*. Begrunnelsen er at hjelpemidler skal *"ses i sammenheng med de øvrige virkemidlene i sektorpolitikken og at man unngår uklare ansvarsforhold mellom den myndighet som har sektoransvaret og den myndighet som har ansvaret for hjelpemidlene"*.¹

Slik BLD ser det, er det en fare for at plassering av delansvar for det samlede tilbudet på ulike sektorer vil føre til ansvarspulverisering. Det er vanskelig å se at ikke flytting av finansieringen fra en overslagsbevilgning på trygdebudsjettet til rammebevilgninger på

---

¹ NOU 2010:5 s 248, 1. spalte

ulike instansers budsjetter vil føre til større ulikhet i behandlingen av like tilfeller, og at for små budsjetter noen steder vil føre til manglende tildeling av hjelpemidler og derav følgende økt diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne.

I tillegg kommer at små kommuner åpenbart vil kunne ha vanskeligheter med å håndtere behov for kostbare hjelpemidler, som for eksempel ny omsorgsteknologi, som utvalget øyensynlig mener at bør bli et kommunalt ansvar. (Jfr s. 12, 1. spalte, 1. avsnitt hvor det står at "For det andre vil bruken av hjelpemidler i større grad kunne ses i sammenheng med personellinnsatsen. Dette vil trolig bli svært viktig i årene fremover på grunn av utvikling av ny omsorgsteknologi.")

Innkjøp, lagerhold etc. kan likeledes være en utfordring som vil kreve nye administrative ressurser, eller et omfattende avtaleverk med andre kommuner eller hjelpemiddelsentraler. Skal man pålegge kommunene dette, bør det være klart fordelaktig å gjøre det. Det kan eventuelt være gunstig å vente til samhandlingsreformen er innarbeidet.

Vi tror på denne bakgrunn at hovedgrepet framover kan være å jobbe i retning av en tettere samhandling og større fokus på kompetansespredning og ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene uten endringer som kan tvil om at den enkeltes rett til hjelpemidler opprettholdes uavhengig av bosted.

Utvalget har også mange forslag som vi i utgangspunktet vurderer positivt. Vi kommenterer en del av dem nedenfor. (Nummereringen i parentes er fra sammendraget i utredningens kap. 1.)

Økt bruk av tilskudd til hjelpemidler som et valgfritt tilbud til brukeren (1.4.2) kan være hensiktsmessig for å gi brukeren mulighet til større selvbestemmelse i valg av hjelpemiddel. Det er viktig at dette eventuelt blir et valgfritt tilbud, slik at den som ikke selv evner å stå for valg og anskaffelse av hjelpemidler, får nødvendig hjelp. Dette kan imidlertid bli en ordning som gjør at velstående, ved å skyte til penger selv, kan kjøpe seg bedre hjelpemidler enn det det offentlige finansierer. Det vil være uakseptabelt dersom ikke det offentlige finansierer et tilbud som klart er godt nok. Man må også vurdere om oppheving av innkjøpsmonopolet, hvor leverandørene forholder seg til én svært kompetent innkjøper, muligens kan bety dyrere hjelpemidler.

BLD er enig i at 26- årsgrensen for aktivitetshjelpemidler og utstyr til trening, stimulering og lek(1.4.5) bør oppheves. Vi er også enig i at grensen for det offentlige ansvar for slike hjelpemidler bør vurderes.

Dagens ansvarsfordeling for tilskudd til opplæringstiltak (1.4.6) fremstår som uoversiktlig og lite konsistent. Det bør være et mål å utvikle tydelige og forutsigbare regler som samler og styrker et helhetlig tilbud og hindrer ansvarsfraskrivelse mellom sektorer.

Utvalgets forslag om økt ansvar for hjelpemidler, tilrettelegging og opplæring i barnehage- og opplæringsloven(1.4.7) er knyttet til Midtlyngutvalgets forslag om

at retten til spesialundervisning i opplæringsloven erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging som også omfatter ulike typer hjelpemidler. Retten til likeverdig opplæring gjelder alle. BLD er enig i at ansvaret for formidling av hjelpemidler som krever integrering i praktiske og pedagogiske sammenhenger bør tillegges opplæringsmyndighetene og at opplæringsansvaret bør nedfelles i barnehageloven og opplæringsloven.

Det virker rimelig at behandlende instans har ansvaret for nødvendige behandlingshjelpemidler (1.4.8) forutsatt at behandlende instans faktisk har økonomisk evne til å dekke utgiften.

BLD er enig i at berørte departementer bør utrede mer helhetlig løsning for tilrettelegging av bolig (1.4.9). Men vi er ikke nå klar til å konkludere med at trappeheiser bør være Husbankens ansvar.

BLD er enig i at tildeling av ortopediske hjelpemidler og høreapparater (1.4.10) bør ses i sammenheng med andre tiltak, og at høreapparater bør vurderes sammen med andre hørselshjelpemidler. Men vi er ikke sikre på at løsningen er å gi ansvaret for alt til spesialisthelsetjenesten – har spesialisthelsetjenesten nødvendig kompetanse til det?

Vi setter pris på at AD nylig har hatt møter med berørte departementer om denne saken. Vi tror det kunne være fordelaktig om AD samler alle de berørte departementene til en drøfting om veien videre når utvalgets forslag er nærmere belyst gjennom høringsuttalelsene.

Med hilsen

Arni Hole (e.f.)

Christian B. Kielland